

Butlletí Informatiu d'història de l'educació

Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

Núm. 14, abril-juny 2005 - 2a època

En aquest número hi trobareu:

Una nova etapa.....	1
Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana.....	2
El que ha esdevingut	3
Notícies de la Societat	6
Llibres rebuts.....	7
Informacions d'interès.....	12

UNA NOVA ETAPA

Amb aquest número que ara us arriba s'inicia una nova etapa del *Butlletí Informatiu d'història de l'educació*. Gràcies a la generositat i disponibilitat dels companys i companyes de l'Àrea de Teoria i Història de l'Educació del departament de Pedagogia i Didàctiques Específiques de la Universitat de les Illes Balears el que fins ara havia estat el Butlletí Informatiu d'aquesta universitat passa a ser el Butlletí Informatiu periòdic de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana.

D'aquesta manera volem acostar-nos més directament als socis i simpatitzats i fer-ho de manera periòdica. Tots els socis que tinguin correu electrònic i l'hagin comunicat a la secretaria de la Societat rebran el Butlletí Informatiu directament a través de la secretària de l'IEC; els altres podran consultar-lo a la web de l'IEC <<http://www2.iecat.net>>

Els continguts d'aquest *Butlletí Informatiu* continuaran sent els mateixos i s'ampliaran amb un nou apartat dedicat a informar sobre les activitats de la Societat. Són força les activitats que els socis i sòcies realitzem relacionades amb l'ample àmbit de la història de l'educació: publicacions, activitats culturals, materials docents, conferències, etc. És bo que, en la mesura del possible, tinguem constància d'aquestes activitats ja que poden esperonar altres treballs i activitats. Per això us animem a enviar les vostres informacions per ser publicades al *Butlletí Informatiu*. Podeu fer-ho directament a les adreces de la direcció del *Butlletí Informatiu* <bernat.sureda@uib.es>, <xisca.comas@uib.es> o <xavier.motilla@uib.es> o a través dels corresponsals de Catalunya Ramon Tarrós <ramon.tarros@eresmas.net> o de les terres valencianes M. Carme Agulló <m.carmen.agullo@uv.es>.

Amb el desig que aquesta nova etapa del *Butlletí Informatiu* sigui pròspera amb la col·laboració activa de tots els membres de la Societat, rebeu una cordial salutació.

Salomó Marquès Sureda
President de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana

SOCIETAT D'HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ DELS PAÏSOS DE LLENGUA CATALANA

Ara fa uns trenta anys, un grup de persones interessades per la Història de l'Educació es reuniren per intercanviar experiències, bibliografia, estudis, lectures, etc. Aquest grup, que l'any 1983 acabaria creant l'actual Societat, el 1977, va organitzar unes trobades sobre Història de l'Educació als Països Catalans. Aquestes primeres Jornades tingueren lloc a l'Escola del Bosc de Montjuïc de Barcelona, on els organitzadors entraren en contacte amb estudiosos de diferents contrades dels Països Catalans, especialment de les Illes.

Des de llavors hi ha hagut 16 jornades (la 17a tindrà lloc enguany, a Ciutat de Mallorca), les quals han tingut lloc a: Barcelona (3), Ciutat de Mallorca, (2), Girona, Tarragona, Vic (2), Lleida, Perpinyà, Maó, Reus, Mataró, Badalona i Figueres. La Societat ha pres part en actes acadèmics de les universitats de València i Alacant, així com a la seu de l'IEC a Castelló de la Plana.

Participants a les I Jornades sobre Associacionisme Juvenil que van tenir lloc a Montserrat el novembre de 2002 organitzades per la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana i diverses universitats dels Països Catalans.

A les Jornades, a més de professors de la resta de l'Estat, s'ha comptat amb la col·laboració de catedràtics d'Alemanya, Bèlgica, Bielorússia, França, Gran Bretanya, Holanda, Itàlia, Polònia, Portugal i Rússia. Cal assenyalar que l'any 1992, amb motiu dels Jocs Olímpics, la Societat organitzà el Congrés anual de la Societat Internacional d'Història de l'Educació, amb participació d'estudiosos de quatre continents.

El professor Brian Simon, primer president de la International Standing Conference for the History of Education, pronunciant la conferència de clausura de les VIII Jornades d'Història de l'Educació als Països Catalans (Menorca, maig de 1986).

Altrament, la Societat ha estat invitada a participar en diferents congressos internacionals, els de la Sociedad Española de Historia de la Educación i altres societats de l'Estat i als diferents encontres ibèrics d'Història de l'Educació.

Actes del 14è Congrés Internacional d'Història de l'Educació que tingué lloc a Bellaterra el setembre de 1992.

Hom començà publicant un butlletí del qual sortiren vuit números. Aquests butlletins s'han convertit en la revista Educació i Història, de la qual han sortit 6 números, el 7è està en premsa i el 8è ja està preparat. Des de desembre de 2001, la Societat s'ha integrat, com a filial, a l'Institut d'Estudis Catalans, per la qual cosa s'ha hagut d'adaptar a l'organització de l'IEC, des de diferents vessants, especialment estatutaris i financers, procés que ja està totalment acabat.

Jordi Monés i Pujol-Busquets
President Honorífic de la Societat d'Història
de l'Educació dels Països
de Llengua Catalana

XIII COL·LOQUI D'HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ

Els dies 29 i 30 de juny i l'1 de juliol ha tingut lloc, al Palau Miramar a Donostia - Sant Sebastià, el *Hezkuntzaren Historiako XIII. Ihardunaldia – XIII Coloquio de Historia de la Educación* sota el tema *Haurtzaroa historian: Eremuak eta irudikapenak – La infancia en la historia: espacios y representaciones*.

La conferència inaugural, dimecres 29 de juny, fou a càrrec d'Egle Becchi de la Universitat Pàvia (Itàlia) i versà sobre «La storia dell'infanzia e i suoi bisogni di teoria». A l'endemà, Carlo Pancera, de la Universitat de Ferrara (Itàlia) ens parlà de la «Complejidad y dificultades en la reconstrucción de imágenes y representaciones de la infancia en la historia social de la educación». Finalment, divendres 1 de juliol, Gabriel Janer Manila, de la Universitat de les Illes Balears, ens feu una lliçó magistral al voltant de «La invención literaria de la infancia. Del niño salvaje al niño prodigio» en la conferència de clausura del col·loqui.

El col·loqui ha comptat amb la participació de més de 150 comunicacions que s'han distribuït en les seccions i taules següents:

Secció I. La infància a l'espai familiar. *Taules:* família, maternitat i educació familiar; mortalitat i salut infantils.

Secció II. L'espai escolar: cos i educació. *Taules:* educació infantil: polítiques, currículum i temps escolars; educació rural i infància; cos, educació física i higiene escolar; colònies escolars; disciplina, jocs i activitats escolars; espai escolar: arquitectura, construccions i mobiliari.

Secció III. Els espais de protecció social. *Taules:* polítiques de protecció a la infància i institucions d'acollida; infància en conflicte amb la justícia i nenes prostituïdes; infància i treball; drets dels infants; infància amb capacitats diferents.

Secció IV. Imatges i representacions de la infància. *Taules:* texts escolars i literatura infantil; art, literatura i imatges de la infància; construccions d'identitats i infància; representacions de la infància.

Secció V. Infància i discurs pedagògic. *Taules:* la infància en el pensament pedagògic; discurs pedagògic i visió de la infància.

Secció VI. La història de l'educació com a disciplina. *Taules:* la història de l'educació com a disciplina; museus de la infància i recursos a Internet; la història de l'educació com a camp d'investigació.

A més, també comptarem amb tres interessants taules que es desenvoluparen paral·lelament sobre: els museus pedagògics (coordinada per Julio Ruiz Berrio i Francesca Comas), la història de l'educació i la història de la infància a Llatinoamèrica (coordinada per Gori González i Gabriela Ossenbach) i els grups i les societats d'història de l'educació (coordinada per Agustín Escolano i Conrad Vilanou).

Des del *Butlletí Informatiu d'història de l'educació* volem sumar-nos a les nombroses felicitacions que aquests dies reben els nostres companys, de l'Euskal Herriko Unibertsitatea — Universitat del País Basc—, Paulí Dávila, Luís M. Naya i la resta dels membres del comitè

organitzador, fruit de l'excel·lent tasca que han portat a terme en el *Hezkuntzaren Historiako XIII. Ihardunaldia – XIII Coloquio de Historia de la Educación*.

RENOVACIÓ DE LA PRESIDÈNCIA I JUNTA DIRECTIVA DE LA SEDHE

El passat dia 1 de juliol de 2005, l'assemblea de la Sociedad Española de Historia de la Educación elegí la nova presidència i junta directiva de la societat, càrrecs que quedaren en mans de:

Presidència: María Nieves Gómez García, de la Universitat de Sevilla.

Junta directiva: Alejandro Mayordomo Pérez, de la Universitat de València (vicepresidència); Antón Costa Rico, de la Universitat de Santiago de Compostel·la; Josep González-Agápito, de la Universitat de Barcelona; Pedro Luís Moreno Martínez, de la Universitat de Múrcia; María del Mar del Pozo Andrés, de la Universitat d'Alcalá de Henares i Felicidad Sánchez Pascua, de la Universitat d'Extremadura.

Des de les pàgines d'aquest butlletí, la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana felicita la nova presidenta i el vicepresident, i també els nous membres de la junta directiva de la SEDHE.

EL REGENERACIONISME A ESPANYA: POLÍTICA, EDUCACIÓ, CIÈNCIA I SOCIETAT

Sota el títol «El Regeneracionisme a Espanya: política, educació, ciència i societat» ha tingut lloc a Gandia, del dia 20 al 22 de juny de 2005, una reunió científica per tal de tractar el Regeneracionisme des de diferents perspectives historiogràfiques i disciplinars. Organitzada per l'Asociación Española de Historia Contemporánea, la Sociedad Española de Historia de la Educación, la Sociedad Española de Historia de la Medicina, la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica, i la Universitat de València (SFP, Universitat d'Estiu de Gandia i Vicerectorat d'investigació) amb la col·laboració del CEIC Alfons el Vell i l'Ajuntament de Gandia, la reunió ha fet possible l'anàlisi del fet regeneracionista des d'una mirada interdisciplinària, analitzant les aportacions fetes des de cadascuna de les àrees científiques participants, ja sia la història general, l'educació, l'economia, la medicina... Amb aquest motiu es reuniren especialistes de les diferents disciplines històriques que desenvoluparen conferències al voltant dels temes següents: «Ciencia, sociedad y política en la España de

entresiglos» (Manuel Sánchez Cortina, U. de Cantàbria); «Regeneracionismo: crítica de una lectura deformante» (Pedro Ribas, UAM); «Bases teóricas de una política económica regeneracionista» (Eloy Fernández Clemente, U. de Saragossa); «La pedagogía regeneracionista: manifestaciones en la cultura escolar» (M. del Mar del Pozo Andrés, U. d'Alcalá de Henares); «Regeneracionismo y educación: la construcción pedagógica de la sociedad y la política» (Alejandro Mayordomo, U. de València); «Biología, medicina, higiene y eugenesia» (Raquel Álvarez Pelaez, Instituto de Historia de la Ciencia, CSIC) i «El discurso civil en torno a la ciencia y la técnica» (Antoni Roca Rosell, U. Politècnica de Catalunya). El fructífer diàleg entre el públic assistent i els professors participants ha permès establir un marc de coneixement i col·laboració que ha posat les bases per acabar amb la comunicació dissortadament predominant aleshores entre les diferents branques de la història.

I JORNADES DE LA SEPHE

Els dies 11, 12 i 13 de maig de 2005 tingueren lloc a Santiago de Compostel·la, organitzades pel *Museo Pedagógico de Galicia*, i en el marc de les seves dependències, les *I Jornades científiques* promogudes per la *Sociedad Española para el Estudio del Patrimonio Histórico-Educativo*.

El programa d'activitats s'estructurà de la manera següent:

a) Una conferència inaugural amb visita guiada a les instal·lacions del MUPEGA, a càrrec del coordinador científic del centre, Vicente Peña Saavedra.

b) Tres sessions de treball successives sobre: *Centres museogràfics en actiu a Espanya. Experiències i projectes; Iniciatives museístiques en procés de gestació a Espanya; Altres experiències de recuperació y revalorització del patrimoni educatiu i de la infància.*

c) Complementàriament, els assistents pogueren conèixer part del patrimoni històric de la ciutat de Santiago de Compostel·la, així com les obres de la futura Cidade da Cultura de Galícia.

Les conclusions de les jornades, ratificades pels assistents, es poden resumir en els punts següents:

1. El panorama del museisme de l'educació a Espanya és actualment optimista, si bé requereix de major compromís públic i/o privat.

2. El *Museo Pedagógico de Galicia* (MUPEGA) constitueix un bon referent per a iniciatives anàlogues que es puguin dur a terme des d'altres comunitats autònomes.

3. Els museus de l'educació són agències fonamentals per a la recuperació del patrimoni historicoeducatiu, així com entitats de primer ordre per al procés de desenvolupament sociocomunitari.

4. Mentre no es puguin fundar nous museus, s'ha de treballar per la preservació del patrimoni historicoeducatiu des d'altres instàncies i evitar-ne la pèrdua o destrucció.

5. Cal donar continuïtat a aquestes jornades amb futures trobades periòdiques — biennals—, obertes a tots els interessats.

6. Es considera indispensable finançar la SEPHE a través de nous socis individuals i/o institucionals que enriqueixin la tasca de la societat i en facin difusió.

7. És molt important difondre les activitats promogudes des de museus i/o col·leccions especialitzades en matèria educativa entre la comunitat escolar i la societat en general.

100 ANYS DE L'ATENEU DE MAÓ

Dia 11 de juny al Teatre Principal de Maó es duqué a terme el 100è aniversari de la fundació de l'Ateneu Científic, Literari i Artístic. L'acte, que comptà amb la presència de socis i simpatitzants i una nodrida representació de la societat i de les institucions menorquines, fou un sentit record per a les persones que han treballat per a l'Ateneu, un recorregut pel seu esdevenir i un reconeixement a la seva trajectòria cultural i educativa.

En nom dels descendents de la primera junta directiva de l'Ateneu, Pere Ballester Crespo

Primer domicili social de l'Ateneu (1905-1931).

NOTÍCIES DE LA SOCIETAT

SEMINARI SOBRE MEMÒRIA I FONTS ORALS EN HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ

La Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, amb la col·laboració del Departament de Pedagogia i del Consell Social de la Universitat de Girona, organitza un seminari sobre fonts orals i memòria, que tindrà lloc divendres dia 7 d'octubre a la Facultat d'Educació i Psicologia de la Universitat de Girona. El programa previst és el següent:

Divendres 7 d'octubre:

9.30 h-11 h. *Memoria y olvido en la Historia de la educación*, a càrrec del Dr. Juan Manuel Fernández Soria (Universitat de València).

11 h-11.30 h. Pausa cafè.

11.30 h-13.30 h. *Possibilitats i risc de les fonts orals en la investigació històrico-educativa*, a càrrec de la Dra. Maria del Carme Agulló Díaz (Universitat de València).

La reconstrucció de la memòria escolar a través de les autobiografies, a càrrec de la Dra. Mercedes Suárez Pazos (Universidade de Vigo).

14.30 h. Dinar.

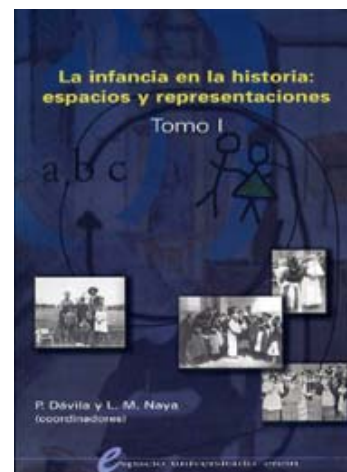
Dissabte 8 d'octubre:

Ruta de l'Exili del magisteri. Reconstrucció d'una de les rutes que seguiren els mestres republicans que varen haver d'exiliar-se al final de la Guerra Civil, partint de Figueres fins a les platges d'Argelers on s'instal·laren els camps de refugiats, passant per Agullana, La Vajol, Coll de Lli, i Les Illes.

LLIBRES REBUTS

DÁVILA, P.; NAYA, L. M. (coord.). *La infancia en la historia: espacios y representaciones. Actas del XIII Coloquio de Historia de la Educación.* 2 toms. Donostia: Espacio Universitario/EREIN, 2005, 907 pàgines (tom I), 775 pàgines (tom II).

Actes que recullen tant les conferències com les comunicacions del XIII Col·loqui d'Història de l'Educació, que es feu a Donostia-Sant Sebastià del 29 de juny a l'1 de juliol de 2005. El tema del Col·loqui se centrà, com indica el seu títol, en la infància a la història: espais i representacions, tot recollint els dos enfocaments que des de la perspectiva historiogràfica resulten més actuals. A l'estructura de l'obra, editada en dos volums, se segueix el mateix esquema organitzat pel col·loqui: s'han estudiat temes que fan referència a la presència dels infants als espais familiars, escolars i socials; a més de la representació i les imatges de la infància que podem trobar a la literatura, a l'art, als texts escolars i al discurs pedagògic. En el primer tom es troben les aportacions que fan referència a la infància als espais familiars, socials i escolars i en el segon es recullen els texts que fan referència a la presència de la infància a l'àmbit de les imatges i les representacions. L'actualitat i novetat del tema és innegable si veiem les darreres obres en el camp de la història de l'educació. A més, s'ha de remarcar l'aportació de l'obra que ressenyem per tal d'ampliar les perspectives, tant d'investigació com docents, a unes disciplines ja consolidades com són la Història de la Infància i la Història de l'Educació.

VILA, S. *Elogi de la memòria. Records, silencis, oblits i reinencions*. València: 3 i 4 Edicions, Eliseu Climent Editor, 2005, 173 pàgines.

El professor d'Història Contemporània de la Universitat de Girona acaba de publicar aquest text que ha estat guardonat amb el Premi Octubre d'Assaig. Encara que no tracta directament sobre història de l'Educació, les reflexions que hi presenta són ben útils a totes aquelles persones que treballen en el camp de la historiografia. En el llibre es planteja la transcendència de la memòria a l'hora de conformar les identitats personals i col·lectives i s'hi analitzen la pluralitat de memòries existents així com els usos i abusos que se'n fan des del present. Aquesta anàlisi l'autor la fa a partir de la trajectòria de diferents personalitats del món de la cultura, la política, etc. Tracta temes tan suggerents com la memòria refugi, la memòria obligatòria, la memòria que redimeix, la memòria estèril, etc.

POZO ANDRÉS, M. del M. del. (ed.); ÁLVAREZ CASTILLO, J. L.; LUENGO NAVAS, J.; OTERO URTAZA, E. *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2004, 444 pàg.

L'ensenyament de la disciplina de teories i institucions contemporànies de l'educació, de caràcter troncal en les diferents titulacions de mestre i d'educació social, és objecte en els darrers anys d'una profunda renovació tant en els seus mètodes com continguts. Una mostra d'això la tenim en els diversos manuals que s'han anat publicant en els darrers anys entre els quals ara s'hi afegeix un altre del qual parlem aquí. El llibre coordinat per la professora Maria del Mar del Pozo s'estructura en quatre capítols: l'educació com a fet i objecte de coneixement, teories educatives i pràctiques institucionals de la contemporaneïtat, evolució històrica i noves perspectives del sistema escolar i l'educació no formal. Cada capítol inclou propostes metodològiques, recerques bibliogràfiques, representació de texts i imatges que faciliten la tasca tant del professor com de l'alumne. A banda del seu ús docent/discent, el llibre que ressenyem pot ser vist alhora com un assaig sobre el fenomen educatiu en el món contemporani d'interès tant per als estudiosos del tema com per al públic en general.

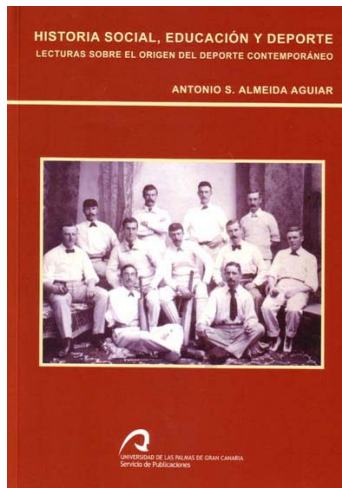

Boletín de Historia de la Educación. Núm. 39 (març 2005). Múrcia: Sociedad Española de Historia de la Educación, 2005, 73 pàg.

Amb una original imatge de portada dedicada al Quixot, el *Boletín de Historia de la Educación*, òrgan de la *Sociedad Española de Historia de la Educación*, reinicia la seva edició en paper. Aquest número recull notícies de la pròpia societat (nous socis, i actes de la Junta Directiva i de l'Assemblea General de la SEDHE de desembre de 2004), informacions sobre tesis, investigacions i publicacions de departaments, centres, associacions i institucions (en aquest número hi ha informació de la Universitat Complutense de Madrid de 2002 a 2005, i de les universitats de Galícia des de 2000 a 2004), i informació bibliogràfica. Hi ha també l'índex dels dos darrers números (20 i 21) de la *Revista interuniversitaria Historia de la Educación*.

RUIZ BERRIO, J. (ed.). *Pedagogía y educación ante el siglo XXI*. Madrid: Departamento de Teoría e Historia de la Educación, Universidad Complutense de Madrid, 2005, 730 pàg.

Amb l'objectiu de contribuir al futur immediat de l'educació i a la pràctica escolar a través d'un fòrum, on s'exposessin reflexions pedagògiques i experiències didàctiques recents al voltant de dimensions importants de la persona humana i social, el professor Ruiz Berrio, de la Universitat Complutense, ens presenta aquest llibre en el qual es recullen les ponències presentades en el seu moment per commemorar la primera càtedra universitària de Pedagogia d'Espanya, i el seu primer catedràtic, Manuel Bartolomé Cossío. Les trenta-quatre ponències es distribueixen entorn de cinc capítols: «La pedagogía científica en la Universidad. Génesis y estado de la cuestión», «Pedagogía y educación en el siglo XXI», «Redes internacionales de educación», «Pedagogía de la diversidad», i «Profesiones y estudios educativos».

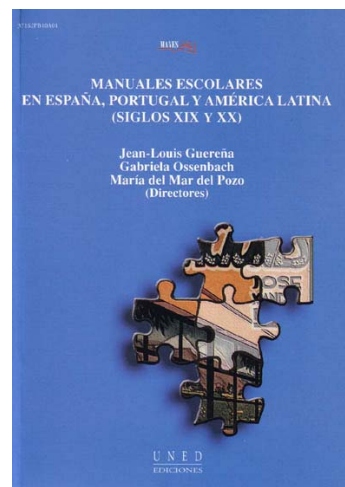

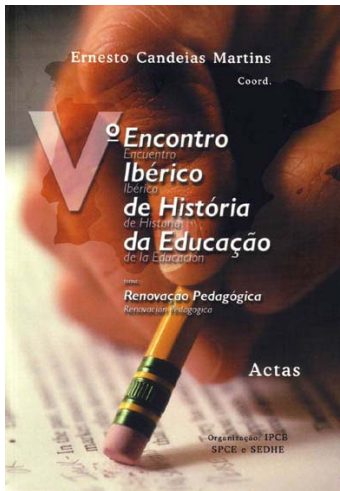
ALMEIDA AGUILAR, A. S. *Historia social, educación y deporte. Lecturas sobre el origen del deporte contemporáneo*. Las Palmas: Universidad de las Palmas de Gran Canaria-La Caja de Canarias, 2004, 191 pàg.

Valuosa aproximació a la història de l'esport a partir de la història social i la sociologia. L'obra posa de manifest la importància que ha tingut en les ciències socials modernes l'anàlisi d'aquest fenomen social i com el seu estudi esdevé un camp de confluència de distintes perspectives disciplinàries i branques de la història i tradueix la confrontació de diverses teories interpretatives de la realitat social. Una obra que pot ajudar a fonamentar aquesta història de l'educació social que s'ha d'anar construint.

GUEREÑA, J. L.; OSSENBACH, G.; POZO, M. del M. del (directors). *Manuales escolares en España, Portugal y América latina (siglos XIX y XX)*. Madrid: UNED, 2005, 501 pàg.

Nova aportació del consolidat projecte MANES dedicat a la investigació dels manuals escolars. L'obra aporta una sèrie d'estudis de diferents autors agrupats en els apartats de la producció escolar, els manuals i la formació del professorat, els enfocaments disciplinàries, i els llibres escolars i les identitats nacionals. Un obra que demostra els avanços metodològics que es van produint en el camp de l'estudi dels manuals escolars.

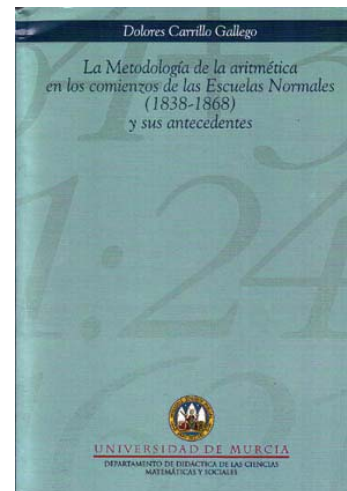

CANDEIAS MARTINS, E. (coord.). *Actas de V Encontro Ibérico de História da Educação. Renovação Pedagógica. Renovación Pedagógica*. Coimbra / Castelo Branco: Alma Azul, 2005, 577 pàg.

Actes de l'encontre que va tenir lloc a l'Institut Politècnic de Castelo Branco (Portugal) el setembre de 2003, organitzat per les societats espanyola i portuguesa d'història de l'educació. La renovació pedagògica a Espanya i Portugal és objecte de distints estudis agrupats en els períodes: el liberalisme; la I República Portuguesa i la Restauració i I República espanyola; en el *Estado Novo* portuguès i el franquisme a Espanya; i, en la democràcia portuguesa a partir de 1974 i en la restauració democràtica espanyola. L'obra es complementa amb un apartat dedicat als reptes de la historiografia educativa de l'època contemporània i a monografies sobre estudis d'història educativa portuguesa.

CARRILLO GALLEGO, D. *La Metodología de la aritmética en los comienzos de las Escuelas Normales (1838-1868) y sus antecedentes*. Múrcia: Universidad de Murcia, 2005, 469 pàg.

La història de les diferents disciplines escolars no és un dels camps més estudiats, per aquest motiu s'agraeix aquesta obra que suposa una rigorosa aproximació a l'ensenyament de l'aritmètica en els orígens del sistema educatiu liberal a Espanya. L'obra analitza les influències de distints autors com J. Lancaster, Pestalozzi, Vallejo, Montesino o Carderera i les seves repercussions en el desenvolupament de l'ensenyament de l'aritmètica, en la legislació i en la formació del professorat.

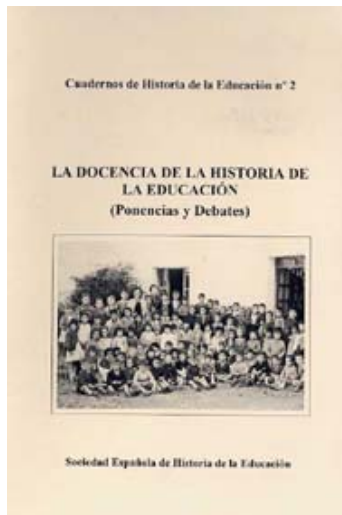
COSTA, A. *Historia da educación e da cultura en Galicia (séculos IV-XX): permanencias e cambios no contexto cultural e educativo europeo*. Vigo: Edicións Xerais de Galicia, S.A., 2004, 1248 pàg.

El professor Anton Costa ens ofereix una extensa i ben documentada *Historia da educación e da cultura en Galicia*. Escrit des de Galícia ens presenta en més de 1000 pàgines una panoràmica general de la cultura i l'escola gallegues. Comença amb el despertar cultural de l'etapa de la romanització i arriba fins a la societat i l'educació al llarg del segle XX. Els temes de la LODE i de la LOGSE tanquen aquesta interessant exposició. El volum està amanit amb fotografies, taules, gravats, mapes, etc., i un variat i molt útil índex (onomàstic, toponímic, analític, etc.), així com 41 texts documentals que complementen cronològicament els continguts del llibre. Tot plegat un volum esplèndid que han de llegir totes aquelles persones —gallegues o no— interessades

a conèixer i aprofundir la història escolar i cultural de Galícia. Els gallecs estan d'enhorabona pel fet de tenir, en un sol volum, una història general que en alguns apartats té caire d'assaig i en d'altres és més descriptiva. Els que creiem en la pluralitat lingüística i cultural de l'Estat espanyol en tenim una excel·lent mostra amb aquest llibre.

Estudis Baleàrics, núm. 78/79. Palma: Institut d'Estudis Baleàrics, febrer-setembre 2004.

Número monogràfic, fruit de la col·laboració entre l'Institut Menorquí d'Estudis i l'Institut d'Estudis Baleàrics, coordinat per Josep M. Vidal Hernández i Josefina Salord Ripoll dedicat a «El segle XIX a Menorca» que compta amb els treballs de Miquel À. Casanovas, Miquel À. Limon, Josefina Salord, Juan F. Sánchez, Josep M. Vidal i Xavier Motilla sobre les tensions socials del vuit-cents, les bases navals ianquis, les relacions d'Àngel Ruiz i Pablo amb Miquel Costa i Llobera, l'Arxiu Històric de Maó i el seu llegat, el Llatzeret de Maó i el règim sanitari del Port i els corrents pedagògics renovadors arribats a l'illa i arrelats profundament en les inquietuds dels menorquins, respectivament. D'interès historicoeducatiu és aquest últim en el qual el lector es podrà apropar al pensament de diverses personalitats que, de Menorca estant, abanderaren els grans moviments educatius renovadors de la fi del segle XIX i principi del segle XX, com ara l'institucionisme, l'educació activa o Escola Nova i la pedagogia racionalista.

Cuadernos de Historia de la Educación nº 2. La docencia de la Historia de la Educación (ponencias y debates). Sevilla: Sociedad Española de Historia de la Educación, 2005, 109 pàg. La SEDHE ha publicat el segon número dels *Cuadernos de Historia de la Educación*, que repartirà entre els seus socis la propera tardor. En aquest número es recullen les intervencions, les ponències i els debats de dos col·loquis sobre docència de la història de l'educació: el de Gijón, l'abril de 2004, amb el títol *Historia de la Educación en España*, i el de València, l'octubre de 2005, amb el títol *Historia de la Educación Local y Regional*. De la trobada de Gijón es recullen en aquesta edició les ponències d'Agustín Escolano Benito (*Reflexión curricular acerca del sentido formativo de la Historia de la Educación y nuevos planteamientos*), Julio Ruiz Berrio (*Reflexión curricular sobre la materia «Historia de la Educación en España»: propuesta de temarios*), i Maria del Mar del Pozo (*Metodología de la materia «Historia de la Educación en España»*).

Sugerencias para un debate), així com el resum del debat realitzat per M. Violeta Álvarez Fernández. Mentre que de la trobada de València, resumida pel professor Alejandro Mayordomo, es recullen les ponències dels professors Paulí Dávila Balsera (*Las Historias «Autonómicas» de la Educación: sentido y aportaciones*) i Francesca Comas Rubí (*El Patrimonio local como recurso para la práctica en materias histórico-educativas. Propuestas didácticas*).

GÓMEZ GARCÍA, M. N. (ed.). *Lecciones de Historia de la Educación*. Sevilla: Ediciones Alfar, 2004, 374 pàg.

Aquest llibre, adreçat als alumnes de la llicenciatura i al Doctorat en Ciències de l'Educació, recull 10 lliçons «magistrals» de diferents autors, moltes d'aquestes provinents de les lliçons preparades per accedir a titularitats d'universitat. Aquestes lliçons són: *La literatura como fuente de la historia de la educación. Una reflexión acerca del uso de la novela en la investigación histórico-educativa* (M. Nieves Gómez); *La incorporación de las mujeres a los estudios universitarios* (Consuelo Flecha); *La planificación y el desarrollo de los sistemas educativos* (J. Luís Rubio); *Las Reformas Ilustradas en las universidades andaluzas* (Guadalupe Trigueros); *Los viajes, instrumento de difusión de las luces* (María José Reboló); *Actitudes sociales ante la diferencia humana deficitaria* (Marina Núñez); *Docencia y compromiso socio-político: el legado*

pedagógico de Paulo Freire (1921-1997) (Virginia Guichot); *Educación y alfabetización en la América española durante el período colonial. El caso particular de Nueva España* (José Romero); *Fra Storia e società. La pedagogia sociale nel dibattito scientifico italiano* (Anita Gramigna); i *Aproximación al estudio y posibilidades de las fuentes en la investigación histórico-educativa* (Cristina Yanes).

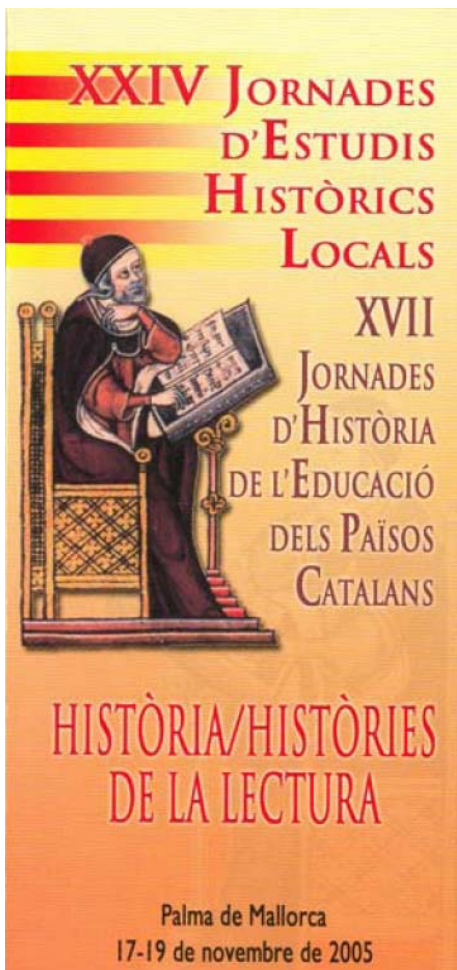

COMAS VICENS, A. M.; MORET GUILLAMET, R. M. *La comarca de Dalí*. Girona: Consell Comarcal de l'Alt Empordà, Diputació de Girona, 2005, 59 pàg.

Amb motiu de l'Any Dalí, el Consell Comarcal de l'Alt Empordà presenta aquest quadern didàctic adreçat als professionals de l'ensenyament perquè puguin posar a l'abast dels seus estudiants — infants i joves— un coneixement directe de la petja de Salvador Dalí a l'Alt Empordà. La publicació esdevé una interessant i útil eina pedagògica per apropar els estudiants a un artista que ja forma part de la història des dels seus contextos més quotidians i propers.

INFORMACIONS D'INTERÈS

XXIV JORNADES D'ESTUDIS HISTÒRICS LOCALS - XVII JORNADES D'HISTÒRIA DE L'EDUCACIÓ DELS PAÏSOS CATALANS

Normes per a la presentació de comunicacions:

S'han de presentar les comunicacions preferiblement en llengua catalana. En cas que se sol·liciti prèviament, i sempre sota l'autorització del Comitè Organitzador, podran presentar-se en qualsevol altra de les llengües oficials de l'Estat.

Les comunicacions s'hauran de presentar en una còpia en paper i en format electrònic (Word compatible per a PC i Mac).

L'extensió màxima de la comunicació serà de 10 pàgines (espai senzill, lletra Times i cos 12) incloent-hi les notes a peu de pàgina i la bibliografia.

En full a part, a l'inici de la comunicació, es farà constar: títol de la comunicació, nom/s de l'autor/s, lloc de treball de l'autor/s i s'adjuntarà un resum d'un màxim de 12 línies (espai senzill, lletra Times i cos 10) en la llengua que es presenti la comunicació i en anglès.

Les cites aniran a peu de pàgina (espai senzill, lletra Times i cos 10) i la bibliografia, que anirà ordenada alfabèticament per autors, s'inclourà al final de la comunicació.

Els llibres se citaran de la manera següent: COGNOM, Nom. *Títol del llibre*. Ciutat d'edició: Editorial, any, [col·lecció (si en té); número (si en té)].

Els capítols de llibres se citaran de la manera següent: COGNOM, Nom. «Títol del capítol del llibre». A: COGNOM, Nom. *Títol del llibre*. Ciutat d'edició: Editorial, any, [col·lecció (si en té); número (si en té)], pàg. (pàgines que ocupa al llibre).

Els articles se citaran de la manera següent: COGNOM, Nom. «Títol de l'article». *Títol de la revista*. [Ciutat d'edició], número de la revista, (mes i any de publicació), pàg. (pàgines que ocupa a la revista).

Les publicacions periòdiques (premsa) se citaran de la manera següent: *Títol de la publicació periòdica*. [Ciutat d'edició], data de la publicació. En cas que es faci referència a un escrit d'una publicació periòdica s'ha de fer de la manera següent: COGNOM, Nom. «Títol de l'article». A: *Títol de la publicació periòdica*. [Ciutat d'edició], data de la publicació, pàg. (pàgines que ocupa a la publicació periòdica).

En el cas que hi hagi figures, gràfics o taules estadístiques, caldrà presentar-les numerades en fulls a part indicant el text i el lloc on s'han d'incloure.

Per garantir la qualitat i la idoneïtat dels treballs que es publiquin amb la temàtica de les jornades les comunicacions seran sotmeses a l'informe previ del Comitè Organitzador de les Jornades.

Les comunicacions s'hauran d'adreçar a:

Institut d'Estudis Baleàrics
(a l'atenció de Margalida Seguí, secretària)
C/ Sant Jaume, 6a
07012 Palma (Illes Balears)
<info@iebaleaics.org>

Aquells que estiguen interessats a donar a conèixer publicacions i/o informacions diverses a través del proper butlletí, ens les podeu fer arribar enviant la informació a les adreces següents: <bernat.sureda@uib.es>, <xisca.comas@uib.es> o <xavier.motilla@uib.es>, o als corresponents de Catalunya, Ramon Tarrós <ramon.tarros@eresmas.net>, o de la Comunitat Valenciana, M. Carme Agulló <m.carmen.agullo@uv.es>, abans de dia 15 de setembre de 2005.

Direcció: Bernat Sureda Garcia i Francesca Comas Rubí
Secretari de redacció: Xavier Motilla Salas
Corresponsals: Ramon Tarrós (Catalunya) i Carme Agulló (Comunitat valenciana)
Correcció lingüística: Rosa de Ozollo
Maquetació: Catalina Ordinas

DL PM-2519-2002

En aquest número han col·laborat: Jordi Monés i Pujol-Busquets, Vicente Peña Saavedra i Salomó Marquès Sureda.

Edita: Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, Àrea de Teoria i Història de l'Educació de la Universitat de les Illes Balears.

Amb el suport de l'Institut d'Estudis Catalans.

Institut
d'Estudis
Catalans